

Збільшується дана ситуація слабкою матеріально-технічною базою тенісу в Україні. Так, станом на 1998 р., в Україні нараховується 808 тенісних кортів на 49 млн. 815 тис. жителів, у той час як у Канаді тільки в провінції Квебек, населення якої складає 6,5 млн. чол., нараховується 2400 тенісних кортів.

Важливим технологічним елементом системи розвитку тенісу, що визначає ефективність процесу підготовки тенісистів високого класу, є тренерський склад України, представлений фахівцями різного рівня (табл. 1). За даними Держкомспорту України за останні п'ять років 1994-1998 рр. у країні в цілому відзначається динаміка росту чисельності тренерського складу, збільшення чисельності штатних тренерів, збільшення чисельності тренерів, що мають фізкультурну освіту, вищу фахову освіту, а також динаміка росту чисельності тренерів, що мають вищу, I, II категорії.

У основі підготовки тренерських кадрів з тенісу лежить наступна система:

1. Навчання у вузах для одержання кваліфікації учителя фізичної культури або тренера (термін навчання 4 роки).
2. Семінари підвищення кваліфікації (національні, міжнародні).

Відсутність післявузівської підготовки тренерів у наведеній системі обумовлює необхідність проведення заходів щодо її удосконалення.

Наступним елементом, що забезпечує функціонування системи тенісу в країні являється склад суддів України. Підготовка суддів передбачає вивчення правил тенісу, що здійснюється як на спеціалізованих кафедрах під час підготовки тренерських кадрів, так і самостійно. Наступним етапом являється виконання необхідних вимог і норм для присвоєння відповідної категорії. Для підвищення кваліфікації суддів проводяться семінари. Отже, система підготовки суддів заснована насамперед на самостійній підготовці кадрів, що визначає роз'єднаний її характер.

Таким чином, зростання показників розвитку масового і резервного спорту при зниженні показників розвитку спорту вищих досягнень свідчить про недостатню ефективність діяльності системи підготовки тенісистів і тренерів. Отже, для підвищення рівня розвитку тенісу в Україні і забезпечення швидких темпів реалізації даної мети необхідно проведення низки заходів щодо удосконалення системи підготовки тенісистів і суддів в Україні, а також формуванню відповідних організаційних основ діяльності в сфері тенісу.

CONDITION AND TENDENCIES OF THE DEVELOPMENT OF THE TENNIS IN UKRAINE ON THE MODERN STAGE

OLGA BORISOVA

National University of Physical Education and Sport of Ukraine

Consequently, exponents of the development of the popular and reserve sport are increasing and exponents of the development of the high achievement sport are lowering today in Ukraine. This testify that training system of the tennis-players, coaches is not very effective. Therefore, it is necessary conduct series of measures for improve treining system of the tennis-players, coaches and referees in Ukraine and for forming corresponding organization basis of the activity in the sphere of the tennis.

ТЕНДЕНЦІЇ РОЗВИТКУ СУЧАСНОГО П'ЯТИБОРСТВА НА ЗЛАМІ ТИСЯЧОЛІТЬ

БОГДАН ВІНОГРАДСЬКИЙ, ПАВЛО ЗАЙДОВИЙ

Львівський державний інститут фізичної культури

З кожним днем стаються зміни у цілому суспільстві, у всіх сферах діяльності, але найбільшого розмаху вони досягли в останні десятиліття. Це неминуче відбилося у спорті і, безумовно, у розвитку сучасного п'ятиборства.

Метою роботи є визначити напрямки і перспективи розвитку сучасного п'ятиборства. Завданнями дослідження є:

- проаналізувати зміни та їх основні причини в правилах і регламенті проведення міжнародних змагань у сучасному п'ятиборстві;
- визначити парціальний внесок видів змагань у сучасному п'ятиборстві з урахуванням тенденції розвитку його на сучасному етапі;
- визначити співвідношення сил провідних п'ятиборців світу напередодні Олімпійських ігор в Сіднеї.

Після олімпійських ігор в Сеулі і особливо після ігор в Барселоні, мек почав інтенсивніше запроваджувати заходи, які мали на меті модернізацію олімпійських ігор (включення більшої кількості видів спорту, допуск професіоналів, скорочення кількості учасників, шляхом впровадження нової кваліфікаційної системи окремо для кожного виду спорту, так, щоб тільки найкращі спортсмени допускалися до змагань). Серед інших видів спорту, сучасне п'ятиборство було згадане президентом МОКУ Хуаном Антоніо Самаранчем у Барселоні 7серпня 1992 року під час закриття XXV Олімпійських ігор, де він виклав наміри про

виведення класичного п'ятиборства з програми ОІ 1996 року в атланті. Цю позицію він пояснив низкою організаційних і фінансових труднощів: забезпеченням великого кінного складу високого класу і його значну вартість, великою кількістю учасників змагань (до 66), вартістю їхньої підготовки, оголошенням переможця через великий проміжок часу після закінчення змагань, потребою у складанні особистого і командного заліку, низьким інтересом глядачів і особливо телебачення до змагань. Для вирішення цих проблем міжнародний союз сучасного п'ятиборства почав проводити "політику виживання", яка полягала у декількох рішеннях, які зумовили радикальні зміни у правилах змагань. Детальніше, зміни ілюструються у таблиці 1. Досвід останніх років показав, що всі ці нововведення надали можливість провести усе змагання в 1 день і зробили п'ятиборство більш динамічним. Згідно з такою системою змагання відбулися на олімпійських іграх в атланті і, в подальшому, на всіх інших міжнародних змаганнях.

Головною новацією Олімпійських ігор, які відбудуться у Сідней для сучасного п'ятиборства є поява жіночої статі у олімпійській програмі. Як і будь-яка річ, цей факт має позитивні і негативні сторони. До позитиву належить те, що ввівши в програму Олімпійських ігор жіноче п'ятиборство, керівництво Міжнародного союзу сучасного п'ятиборства прагне іти в ногу з часом, і зробило великий крок вперед, позбувшись своїх старих упереджень. І безперечно, це великий "+", оскільки відповідає філософським ідеям олімпізму. Тим більше, що жіночі ЧС проводяться з 1981 року.

Проте слід зауважити, що мов ввів жіноче п'ятиборство у програму олімпійських ігор за рахунок чоловічого, і тому виникає питання, чи варто було робити цей крок, адже тепер у Сідней зможуть змагатися не 32, а тільки 24 спортсмени.

Прогнозуємо, що загальна перемога в сучасному п'ятиборстві вирішиться в ході проведення змагань в технічних видах (стрільба, фехтування, верхова їзда), оскільки результати в циклічних видах, таких як біг і плавання, серед спортсменів високого класу є майже однаковими і якоїсь сенсації у них не очікується.

Проаналізуємо найважливіші змагання 1999 року, наприклад ЧС, який відбувся у Будапешті 12-18 липня. Оглянувши десятку кращих бачимо, що результати в плаванні у них коливаються в межах 2.05-2.10, тобто різниця в 50 очок, що становить всього 3 очки у стрільбі. Аналогічна ситуація і в бігу, де результати коливаються від 9.09 до 9.40, що становить 120 очок, тобто приблизно 4 уколи у фехтуванні, а виграти в суперника 30 секунд навіть на такій довгій дистанції як 3 км набагато важче ніж відіграти 4 уколи (табл.2)

Таким чином визначальну роль у перемозі спортсмена на Олімпійських іграх стрілецьке очко дорівнює 3 секундам у бігу. Проте згідно аналізу останніх виступів, тільки дехто, навіть із спортсменів високого класу може похвалитися

Таблиця 1.

Зміни в правилах змагання з сучасного п'ятиборства

ВИМОГИ І ДИСЦИПЛІНИ	Класичне сучасне П'ЯТИБОРСТВО	ОНОВЛЕНЕ СУЧАСНЕ П'ЯТИБОРСТВО
Тривалість	5 днів	1 день
Кількість учасників	Не обмежена	32
Порядок проведення видів	верхова їзда, фехтування стрільба, плавання, крос	Вирішується організаторами, але на ЧС і О.І. останній вид — крос
Верхова їзда	5км крос, мінімум 5 закріплених перешкод, мінімальна швидкість 500м/хв, на ознайомлення з конем 15 хв.	дистанція 350-450м, проводиться на конкурному полі, або в манежі, 12 незакріплених перешкод, максимальна швидкість 350 м/хв., на ознайомлення з конем 20 хв.
Фехтування	кожен зустрічається з кожним, на бій відведено 5хв.	кожен зустрічається з кожним, тривалість бою 1хв.
Стрільба	пістолет калібром 5,6мм, 20 пострілів, мішень повертається на 3с., а 10с стоїть ребром до спортсмена, відстань до мішені 25м.	Пневматичний пістолет Калібром 4,5мм; 20 пострілів, дистанція 10м.
Плавання	300м вільним стилем.	200м вільним стилем.
Крос	4км по невідомій трасі, учасники стартують через кожну хвилину.	Дистанція 3км по будь-якій трасі, використовується принцип гандикапу
Залік	Особистий і командний.	Тільки особистий.

Очковий розподіл видів сучасного п'ятиборства на ЧС.

№	Показник	Очкова різниця				
		стрільба	фехтування	плавання	їзда верхи	біг
1	Різниця між <i>max</i> та 1 результатом	204	428	80	60	178
2	Різниця між 1 та 6 місцем	48	150	-	-	60

Таблиця 3

Абсолютна величина різниць у видах сучасного п'ятиборства

№	Показник	Абсолютна різниця				
		стрільба	фехтування	плавання	їзда верхи	біг
1	Різниця між <i>max</i> та 1 результатом	17	9	8	60	44
2	Різниця між 1 та 6 місцем	4	3	-	-	15

Примітка: у бігу і плаванні взяті максимальні результати показані на змаганнях з сучасного п'ятиборства (у плаванні 200м за 1хв. 59с., у бігу 3000м за 8хв. 34с.).

Стійкою стабільністю результату у цьому виді. Це пов'язано, перш за все, з психологічним станом спортсмена, і зрозуміло яким він буде на таких визначних змаганнях. Тому тут велику роль відіграє досвід атлетів.

Добрим шансом відігратися для спортсменів, які невдало виступили у стрільбі буде знову ж таки технічний вид - фехтування, а не (циклічне) плавання. У плаванні можна є можливість лише скоротити розрив, а у фехтуванні можна не тільки наздогнати суперників, але і випередити їх.

Це пов'язано, перш за все, з системою, за якою проводиться ця дисципліна. Ця система є надзвичайно простою і об'єктивною: кожен з спортсменів проводить бій з усіма своїми суперниками. Через малу кількість учасників змагання з фехтування проводяться у два кола.

Ще одна особливість цього виду полягає в тому, що вигравши бій не тільки додаються очки, але і відбираються у суперника. Саме завдяки цій особливості можна надолужити втрачені позиції, і саме завдяки їй практично неможливо набрати декільком спортсменам однакову кількість очок у цьому виді.

Наступний технічний вид - їзда верхи. Раніше вважалося, що це - найважливіша дисципліна, в якій вирішується доля атлета, оскільки це єдиний вид п'ятиборства, де реально можна отримати 0 очок, і єдиний вид змагань, де все залежить не тільки від спортсмена, але і від коня, який дістається йому за жеребом. І хоч зараз вершники їздять так само, як і багато років тому, все ж судячи з останніх виступів спортсменів на міжнародних змаганнях, ситуація дещо змінилася. Максимальний розрив у атлетів високого класу є не більшим ніж 100 очок, що є доволі мало для такого виду. Подібна ситуація може бути і в стрільбі, і у фехтуванні.

Які ж причини того, що найнестабільніший вид п'ятиборства став мало чим відрізнятися від інших? Це перш за все заміна кінного кросу конкуром, високий рівень кінного складу, який забезпечується на змаганнях останніх років (цьому сприяло зменшення кількості учасників) і звичайно підвищення майстерності самих спортсменів.

Крім того, у верховій їзді розрив стається не стільки за рахунок високого результату одного спортсмена, а й за рахунок низького іншого, тому що у цьому виді не можна взяти більше ніж 1100 очок. Отож у цьому виді головним є не показати найвищий результат, а не зробити сенсаційного провалу. Але на олімпійських іграх у Сідней кінський склад і рівень спортивної майстерності спортсменів будуть на однаково високому рівні тому очікується, що всі вони отримають кількість очок близьку до максимальної.

Проте не треба забувати і про біг, адже тепер коли він проводиться за системою гандикапу і закінчує змагання, саме у ньому може наступити розв'язка. Прикладом може бути напружена боротьба в бігу на ОІ в атланті між О.Паригінім (Казахстан), який мав після 4 дисциплін суму в 4278 очок і Е.Зеновкою (Росія) - 4188. Е.Зеновка не тільки ліквідував відставання, але вийшов вперед, і тільки падіння на фінішній прямій не дозволило вибороти золоту медаль.

У 1999 році розіграно тільки 7 з 24 путівок. Це переможець фіналу кубка світу, чемпіон світу, чемпіон Європи, чемпіон Америки, чемпіон Африки, чемпіон Азії і чемпіон Австралії. У 2000 році мають розіграти ще 16 ліцензій. Вони дістануться 3 переможцям етапів кубку світу, а також першим 12 з чемпіонату світу. Таким чином 24 спортсмена з усіх континентів світу будуть виборювати між собою олімпійське золото у Сідней.

Передбачити хто з них стане переможцем неможливо, оскільки всі вони мають настільки високі і рівні результати між собою результати, що, практично, шанси на перемогу є в кожного. Крім того змагання з сучасного п'ятиборства відбуватимуться в один день, і як поведе себе спортсмен в цей день, чи зможе витримати усі 5 видів у важкому кліматі Австралії - невідомо. І хоч зараз не можливо сказати, хто стане олімпійським чемпіоном, але ми спробували спрогнозувати за яким сценарієм розгортатимуться події, у яких видах розгорнеться найзапекліша боротьба на основі аналізу виступів на головних змаганнях останніх років.

ВИСНОВКИ:

1. Основними причинами змін у правилах є організаційні і фінансові труднощі в організації і проведенні змагань. Метою цих змін - зробити сучасне п'ятиборство доступнішим.
2. Статистичний аналіз результатів найбільших світових змагань дозволяє говорити про перевагу технічних дисциплін сучасного п'ятиборства над циклічними.
3. Основними претендентами на перемогу в Олімпійських іграх 2000 року є спортсмени Угорщини, Росії, США, Польщі. Серед українських спортсменів шанси на вдалий виступ мають львівський армієць Вадим Ткачук та киянин Георгій Чимерис.

ЛІТЕРАТУРА

1. В.Н. Платонов, С.І. Гуськов *Олімпійський спорт*. - К.: Олімпійська література, 1997 — 2том, С.233-239.
2. *Протоколи змагань з сучасного п'ятиборства: Чемпіонат Світу 12-18.07.99., Будапешт, Угорщина; Чемпіонат Європи 27-30.05.1999., Джонков, Польща; Фінал Кубка Світу 25-26.09.1999., Сідней, Австралія; Етапи Кубка світу.*
3. Ioan Muresanu. *Some History about the Modern Pentathlon and its Creator: Baron Pierre de Coubertin // UIPMB REPORT*. — 1997.— №1— С. 29-31.

АНОТАЦІЯ

In the article the authors investigated problems of the reasons of modifications of the rules of competitions in modern pentathlon. The authors study the tendencies and perspectives of development of this kind of sports. In the article there are developments of struggle of the main claimants on a medal on Olympic games 2000 in Australia.

КОМП'ЮТЕРНА ПРОГРАМА ДЛЯ ТЕСТОВОГО КОНТРОЛЮ ЗНАТЬ СТУДЕНТІВ З КУРСУ “МАТЕМАТИЧНА СТАТИСТИКА І КОМП'ЮТЕРНА ТЕХНІКА”

ВАСИЛЬ МАТВІЇВ

Львівський державний інститут фізичної культури

Проблема покращення якості професійної підготованості майбутніх педагогів-тренерів відіграє провідну роль в роботі інститутів фізичної культури і факультетів фізичного виховання вищих навчальних закладів. Практика показує, що тренер повинен не тільки відмінно знати свій вид спорту, методику початкового навчання і вдосконалення техніко-тактичної майстерності, розвитку фізичних якостей, а й володіти широким професійним кругозором, ерудицією в питаннях теорії і методики спортивного тренування, навичками самостійного проведення науково-дослідницької роботи.

Суттєвою передумовою успішного вирішення проблеми покращення ефективності управління навчально-тренувальним процесом на сучасному етапі є його оптимізація шляхом широкого застосування засобів і методів математичної обробки результатів спортивних вимірів. Це питання було і залишається актуальним в дослідженнях багатьох авторів: Заціорський В.М.(1969), Масальгін Н.А.(1974), Петров В.А., Гарін Ю.А.(1974), Садовський Л.Є., Садовська А.Л.(1985), Неймарк Ю.І., Коган Н.Я., Савельєв В.П.(1985), Іванов В.С.(1990), Огірко І.В.(1994), Заневський І.П.(1996) та ін. Пояснюється це тим, що математичні методи статистичної обробки спортивних результатів дають фахівцям-практикам потужний апарат для об'єктивного аналізу результатів педагогічного, медичного, психологічного обстежень і розробки практичних рекомендацій для вдосконалення спортивної підготовленості.

Проте, головною проблемою, що виникає при практичному використанні формальних методів математичної статистики є небезпека невірного трактування результатів математичної обробки. Без чіткого усвідомлення і розуміння процесу статистичних досліджень неможливе отримання достовірної інформації про предмет обстеження.

Аналіз спеціальної науково-методичної літератури, узагальнення передової спортивної практики показує необхідність детальнішого вивчення питання математичної підготовки студентів інституту фізичної культури - фахівців галузі фізичної культури, визначення місця, ролі і нових аспектів використання математичних методів в діяльності педагога-тренера в тренувальному процесі.

Застосування математики є характерною ознакою прогресу в різних галузях діяльності людини - науки, техніки, військової справи, медицини та ін. Не є виключенням і фізичне виховання та спорт. Але, якщо в традиційних сферах застосування математики зміст і форми математичної освіти певним чином визначилися багатовіковою практикою, то в галузі фізичної культури і спорту цей процес бурхливо розвивається й сьогодні. Інтенсивність застосування математичних методів різко зростає. Це спричинено рядом факторів:

- загострення конкуренції між закладами освіти та зростанням престижності фізкультурної освіти;